

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,
" pol leta 4 " — " ,
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k,
" pol leta 5 " — " ,
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Car Nikolaj Pavlovič in Napoleon III.

Iz Peterburga. [Izv. dop.]

S toliko različnostjo značajev sta si vendar Napoleon III. in car Nikolaj Pavlovič v svojem političnem ravnanju zelo enaka. Nikolaj je bil ravno tako pošten, kakor je Napoleon neznačaje; držal je svojo besedo o vsaki priliki, tudi takrat, kadar je to Rusiji škodljivo bilo; Napoleon je ne drži — nikdar. Z druge strani je bil car Nikolaj ravno tako omamljen od svoje slave in mogočnosti, kakor je Napoleon III. Mogočen, imeniten in veljaven ob svojem času, kakor sedanji francoski despot, mu ni bilo mar, meniti se za dejansktvene moči v političnem življenju, delal je le po svoji glavi, kakor dela Napoleon III. Čeravno so njegovi poslanci sloveli za izvrstne diplomate, vendar ni pravega zvedel po njih sporočilih. Ko je po iztočni vojski nekdo vprašal barona Brunova, takrat najbolj slovečega ruskega diplomata: zakaj ni odsvetoval od vojske svojemu gospodarju, dobil je odgovor: „Zato, da bi ga ne razjezil.“ — „Da bi ga ne razjezil“, je s časom menda tudi pravilo Napoleonovih diplomatov postalo. Napoleon se je na svoje stare dni tako prevzel, da ni več gledal postaviti pravega moža na važno mesto; sicer bi mu ne bilo v glavo padlo takemu človeku, kakor je Gramont, vodstvo zunanje politike izročiti. Njegova poslanca v Berlinu in Madridu do zadnjega nista vedela, kaj se med španjsko in prusko vlado snuje. Osupnen neki dan čuje, kaj se je za njegovim hrbtom spletlo. Isto taka se mu je godila s poslanci pri južnih nemških dvorih. Ti so ga zagotavljali, da južne nemške države ne bodo potegnile s Prusijo. On jim verjame in hudo se prevari.

Ko car Nikolaj sklene iztočnega pitanja podstopiti se, ni mu mar s tisto državo porazumeti se, ki mu je zamogla največ zaver delati, namreč s Francozko, ki je takrat še precej skromna bila; snubil je za svoje namere Anglijo, ki mu ni mogla ni dosti škodovati, ni kaj pomagati.

Ko Turkom vojsko napove in svojo vojsko k Donavi pošlje, postavi na čelo krdel mnogo nezanesljivih in nesposobnih Nemcev, ki niso imeli drugih zaslug, nego pokroviteljstvo njegove nemške žlahte, in tudi ta vojska ni bila dosti velika za tako nalogo. Pa to še ni vse. Ne da bi jo naravnost v Balkan poslal, s svojo črnomoško floto pa Dardanele zaprl, in tako Turško za vrat zgrabil pred, nego je bila v stanu resnobno v bran postaviti se, zapre floto v Sebastopolj, vojsko pa pusti leto in dan ob Donavi, tako dolgo, da se Turška s tujo pomočjo oboroža in da Francoska in Angličanska, pred nasprotnici, zvezo zoper Rusijo skopčate in Turški na pomoč udarite. Ruska flota ni bila tako oborožena, kakor so zahtevale potrebe časa — česar je bil Nikolaj sam kriv — pa je imela izvrstne vodje in hrabre mornarje, kar se je jasno pokazalo v sinopski bitvi in pozneji pri brambi Sebastopola, kterege so od začetka skoraj sami mornarji proti celi vojski zapadne Evrope na tistih imenitnih nasipih branili, ki so jih večidel sami, pod vodstvom admirala Kornilova, napravili. Od žalosti in jeze, da jim ni dopuščeno bilo na svojih ladjah s sovražnikom meriti se, so iskali in našli smrt admirali Kornilov, Lazarev, Istomin in Nahimov na teh nasipih; tisti Nahimov, ki je eno leto popred, ko blisk planil iz Sebastopolja na bolj oborožena turško floto in jo v malo trenutkih, do ene ladje, razdrobil, čeravno so se postavili Turki pod kanone sinopske trdnjave.

Kaj bi se bilo dalo napraviti, ako bi bil Nikolaj vedel porabiti svoje moči, in ko bi bil ravnal tako, kakor mu je zdrava pamet velevala! Pa ošabnost ga je oslepila, in ko začne ginoti njegova mogočnost in njegova slava pogine ponosni mož od bolečin srca.

Napoleon III. zmisli si sedanjo vojno, ni maral, da bi se porazumel z Rusijo, ampak z magjarskimi betyari in z laškimi vitezi je mislil Evropo ukrotiti. Ne da je dovolj pripravljen, začne rat; namesto udariti na južno Nemčijo in jo k neutralnosti prisiliti, križim-rokama na meji ustavi se, ter sovražniku dovolj časa daje, da vse svoje sile na noge spravi, za prvega vojnega svetovalca pa si pridruži človeka, ki svoje sposobnosti in izurjenosti v vojskinih zadevah še nikdar skazal ni. Kaj je nasledek tako svojevoljnega in slepega obnašanja, ni treba, da razlagam.

Ko so po krimski vojski častniki črnomoške flote, podavši se v baltiško morje, v Moskvo prišli, napije pri obedu, ki so jim ga napravili moskovski trgovci, znani kupec Kokorev na veliko rusko — nesrečo! na tisto nesrečo, ki je pokopala za vedno večne čase rusko sužnost in nemško gospodarstvo na Ruskem. Tudi francozki narod je zadela velika nesreča, pa ta nesreča za Francosko ne bode nesreča, ampak sreča, kajti ta nesreča jo bo rešila največje nesreče, to je — Napoleona III. in njegove rodovine.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(2. seja 22. avgusta.) [Izv. dop.] Nazočih 34 poslancev. Dr. Wurzbach naznanja, da g. Kljunov Cene biva v Luzern-u in da je na dopustu do 24. t. m. V finančni odsek so voljeni gg.: Bleiweis, Kosta, Razlag, Dežman, Kromer, Poklukar, Grabrijan, V. C. Supan in Margeri, — v peticijski odsek gg.: Pintar, Zarnik, Barbo, Svetec, Kaltenegger. Dr. Bleiweis stavi nujni predlog, da se osnuje odbor 5 poslancev, ki kot konsekvenco na cesarsko poročilo kakor hitro mogoče napravi a d r e s o. Z razlogi podpirani predlog se potrdi in so voljeni v ta odbor gg.: Pintar, Zarnik, Barbo, Svetec, Kaltenegger. Predlog dr. Kaltenegger-a, da sme vsak poslanec pri posvetovanji tega odbora biti nazoč se potrdi. Večina volitev se potem enoglasno odobri. Le pri vrhniškej volitvi poprime Dežman za besedo in govori za onih 45 volilcev, ki so predložili neko deklaracijo, pravi, da je Vrhnika v Zwangslage, da ne more trpeti absolutizma, in da nad Vrhničani visi vedno Damoklov meč v podobi sklepov deželnega zbora. Svetec ga prav dobro zavrne in dokaže nepravilnost volilnega reda, ker bi Vrhnika, dasi ima manj prebivalcev in manj davka, imela več volilcev nego Postojna in Lož. Prejšnje volitve so se zametovale, ker so bile volilne listine napak narejene. Kako naj se napravljajo listine, je zapisano v zapisnikih, naj jih Vrhniški le bere, potem bo že vedel kako in kaj. Tudi Kaltenegger in Kromer se vdeležita debate, pa brez sreče; med govorom g. Kromera se je celo g. Konradu pl. Eibesfeldu začelo zdehati. Ker je Kromer v svojem govoru vedno le konsekvencijo zahteval, mu, ko je končal, Svetec ugovarja, da ko bi se konsekvencija vršila po Kromarjevem smislu, bi morali vsi zbori vedno enako ravnati. Zavrne razloge Kalteneggerjeve ter konča s tem, da ne kratimo mi postave, marveč da se dá do-

kazati, da le nasprotna stranka postave krati na našo škodo. (dobro!) Govori potem še Dežman o čaši pelinovca, in reče da treba ta „decoct“ denes popiti in konča s slovenskim govorom; za njim Kromer; obema odgovarja Svetec, in naposled dobi besedo poročevalec dr. Costa. Na podlogi statističnih dat pobija vse, kar so poprej Dežman, Kaltenegger in Kromer nepotrebne govorili. Bistroumno dokaže, da je sklep vrhniškega zastopa nepotreben in celo nepostaven, ker se je sklepalo o reči, ktera pripada volilcem, ne pa zastopu. Pripoveduje da je na protestu podpis Lenarčič-a, ki protesta ni niti videl in 4 volilcev, ki so že davno umrli. (Veselosť.) Volitev ni bila nikakor prisiljena, ampak: vrhniški volilci so takrat prosto volili, ko niso volili več Muleja in Obrezata. Pripoznava formalno nedoslednost, pa predlaga naj se potrdi volitev Kotnikova, ker ne gré da bi se pošiljal mož, ki je skoraj enoglasno voljen, iz zbornice. Kotnikova volitev se potrdi.

Zarad volitve kamniške, radoliške in tržiške se urname prav živahna debata. Prvi govori grof Hiacint Thurn, zagovarja volitev iz pravnega stališča in dokaže, da je izvrsten jurist, ki postave iz knjig vsaj za silo brati zna. Za njim Kromer „der alte Polterer“ očita dež. zboru pristranost in se tako ujezi, da svinčnik ob mizo vrže. Pravi, da ni prav, če se Gavster ovrže in Murnik izvoli in se zaleti celo do stavka: „Ich gebe lieber der Regierung das Heft in die Hand, als der jetzigen Majorität des h. Hauses.“ (Ironičen smeh.) Zagovarja volilno pravico Martina Kralja in Proy-a ter hoče dokazati da kamniški menihi niso samopravni. Dr. Costa, kot poročevalec, poprime konečno besedo in pravi, da prav verjame Kromerju, ka bi on rad vladi dal ročnik v roke, da pa mi, ker nas je cesar sam poklical, nočemo vladnih nego resnično voljenih poslancev iz naroda samega. (Dobro!) Dokazuje v izvrstnem govoru pristranost vladnih komisarjev, ki so v Tržiču volilce s pooblastili odstranili, a v Idriji pooblastila zahtevali in gledé na prejšnja govora Turnova in Kromerjeva o obsojenem Martinu Kralju pravi, da je bil obsojen po §. 152 in 159, ne pa po §. 157. Kromer: Po teh §§. ne more biti obsojen! Costa: Pa saj je tu dopis slavne c. k. sodnije same, mi ne moremo pomagati; ali bomo mi, če nam kaka sodnija kaj pošlje še nazaj pisali prašaje: Ali ste se morebiti zmotili? (Veselosť.) V daljem govoru pripoveduje kako čudno se je pri volitvi godilo, da celo volilne komisije ni bilo v volilnej sobi, in dokaže iz volilnih zapisnikov, da je dr. Gauster sam sebi dal glas. Ko je vse nasprotne razloge od pike do pike ovrge in dokazal da je Gausterjeva volitev popolnoma krivična, in da je le Murnik pravi poslanec, se odborov predlog potrdi — ovrže volitev dr. Gausterja — ki je v fraku in belej vestji v antichambre čakal, kdaj se mu bodo odprla vrata zbornice — ter potrdi volitev Janeza Murnika.

Po malej debati o poročilu deželnega odbora, ktere sta se udeležila dr. Supan in dr. Costa, predlaga Dežman konec seje, ker se mu mudi v redakcijo „Tagblatta.“ — Prihodnja seja v sredo 24. t. m.

Deželni zbor štajerski.

(2. seja 22. avgusta.) [Izv. dop.] Volitve so se takrat brez ugovora vse potrdile in torej nismo videli tistih viharjih dogodjajev, kakoršni so zadnja leta stali pri začetku tega zbora na dnevnem redu. Po ob-

ljubi poslancev, ki so vsi nemško prisegli, se še za dve leti potrdi postava o nadaljevanji obstoječih mitničnih privilegij na necesarskih cestah. M. Herman stavi nasvet: „Deželni zbor naj v očigled notranjim zmešnjavam in zunajnim nevarnostim izreče svoje želje in mnenja v najponižnejši adresi na Nj. Veličastvo.“ Nasvet pride v kratkem v obravnavanje, vendar je do zdaj še dvomljivo, ali bode privolila večina adreso pošiljati. Prejšnjemu glavarju Gleispachu se svečano izreče zahvala dež. zbora za njegov trud. Še naznani g. Kosar svojo interpelacijo gledé razširjajoče se nevarnosti osebe in imenja po deželi, potem pa se volijo perovodje, verifikatorji, finančni, peticijski in cestni odbor, v ktere, kakor že omenjeno, ni bil voljen nobeden naših poslancev. Če jih pa tudi večina pri volitvah prezira, to se vendar vidi iz vsega vedenja, da se narodna, s konservativno stranko postopajoča stranka začenja že nekollko v poštev jemati. Z raznimi poročili napolnena seja se konča še le ob 3/4 na dve. Blagost naših nasprotnikov se je z nova pokazala s tem, da so se obljubovaje plazili okolo narodnega poslanca g. Adamoviča in konservativnega g. grofa Platza in ju skušali pridobiti za neko „pomirljivo“ stranko, ki pa menda ne bode posebno pomirljivo mogla postopati, ker ima v njej med drugimi veliko besedo znani g. Waser. Adamovič in Platz sta se skazala značajna moža in sta ostala zvesta svojim volilcem in svojim obljubam.

(3. seja 23. avgusta.) [Izv. dop.] Gibanje že postaja živahnejše. Predsednik naznanja celo vrsto peticij, zlasti so zastopane prošnje učiteljev. Brandstetter podaja neliberalno prošnjo mariborskega društva „Fortschritt“, naj se zabrani oklicanje dogme o papeževi nezmotljivosti in naj se vpelje „placetum regium.“ Vsa zbornica se je peticiji glasno smijala in predsednik jo je izročil šolskemu odboru, kar je tudi zbornica potrdila, dasiravno jo je Brandstetter hotel nakloniti peticijskemu odboru. Prof. Maassen s krepkim glasom in ostro naglasovaje bere svojo interpelacijo, kaj hoče vlada storiti, da se ne bodo zopet poročali dogodjaji, kakoršen je ta, da je vladni komisar konservativnemu društvu v Hengsbergu prepovedal glasovati o resoluciji, v kateri se pravi, da ono društvo ne more imeti simpatij niti za Francijo, niti za Prusijo zgrajeno na sili in krivici? Baron Kübeck obljubi v kratkem odgovora. Na to dobi g. dekan Kosar besedo za svojo interpelacijo, ktero bomo prihodnjic priobčili celo. C. kr. namestnik skuša nekaj tako odgovarjati, obširen odgovor vendar obeta še le za prihodnje.

Poslanec Franck v daljšem govoru zagovarja svoj nasvet: Naj se voli sedmeričen odbor in sicer voli oziraje se na vse deželne oddelke, kateri odbor bode imel svetovati, kako naj bi se popravila in vredila postavdaja o srenjskih in okrajnih zastopih. Ta odbor naj bi pravice in dolžnosti teh zastopov primerno razdelil in kot črtež postave predložil deželnemu zboru. Smel bi se povečati s strokovnjaki in stopiti v zvezo z vlado in deželnim odborom.“ Franck želi odpraviti okrajna glavarstva in njih, ter tudi velik kos srenjskih opravil izročiti neki veliki srenji (grosscommune). G. dr. Dominkuš naglašuje važnost tega predmeta svetuje, naj bi se odbor sestavil iz 13 odbornikov in naj bi se pri izbiranju tega odbora posebno pazilo na kmečke srenje, na deželne oddelke in na obé deželni narodnosti. Zbornica sprejme Dominkuševe nasvete. Brandstetter, Seidel, Tomschütz in Fichna niso glasovali za te pravične dostavke, pač pa je za nje glasoval mariborski zastopnik g. Reuter. Dotični odbor se bode volil v prihodnji seji, g. Brandstetter je svetoval, da bi se bil volil že v tej seji, ker je računil, da se zaradi premalih dogovorov ne bodo spolnili poštene nameni, ležeči v Dominkuševem nasvetu. Zbornica ni hotela pristopiti Brandstetterjevimi zvijačam. V drugem so se razne opravilne zadeve izročale posebnim odborom. Tako tudi statut in volilni red mariborskega mesta; Brandstetter je želel, da bi se takoj posvetovalo o teh svareh, a g. dr. Schreiner ga je podučil, da bi bilo tako prenačljeno posvetovanje proti koristim mariborskega mesta in stvar se je preložila. Mariboru se je dovolilo pobiranje tako imenovanih „zinskreuzer“.

H koncu se je volil šolski odbor, v kterega zopet ni voljen noben Slovenec. Prihodnja seja v sredo.

Deželni zbor goriški

(2. seja 20. avg.) [Izv. dop.] O 5. uri popoldne. Nazoči vsi dež. poslanci razen knezonadškofa. — Po predlogih deželnega odbora se potrdijo enoglasno in brez razgovora volitve vseh deželnih poslancev. Potem je kot drugi predmet na dnevnem redu cesarsko poročilo. — Černe nasvetuje, naj se izroči odseku 7 udov, ki naj sestavi odgovor ali adreso. Do zdaj je bila vselej navada — pravi — da se je na cesarska pisma odgovarjalo in to se tudi spodobi. Redko imamo priliko razkriti svoje želje in zahtevo vladarju, in treba nam tedaj vsako porabiti, ki se nam ponudi. Pri sedanjem političnem položaju je tudi važno in dobro, da izrečejo deželna zastopstva svoja mnenja, na katero stran naj bi vlada krenila itd. — Proti temu nasvetu se oglasi poslanec Dottori. On meni, da cesarsko pismo ne obsega nobene druge zahteve, nego da se pošljejo poslanci v državni zbor. Najprimernejše odgovorimo tedaj, ako na cesarsko nujno povabilo volimo državne poslance. Sklene z nasvetom, naj se vzame cesarsko poročilo na znanje in naj pride volitev državnih poslancev na dnevni red ene prihodnjih sej. — Doljak spregovori nekoliko v slov. jeziku v podporo Černe-tovega nasveta. Glasuje se potem o Dottori-evem predlogu in ker je na obeh straneh enako število glasov, odloči dež. glavar se svojim glasom da obvelja. — Slovenci so vsi složno proti glasovali. — Potem podaja dr. Deperis v imenu dež. odbora račune za l. 1869 in preudarke za l. 1871 vseh deželnih zalogov. V finančni odsek, kteremu se izročé, so izvoljeni Candussi, Doljak, Bernardelli, Gorjup, Baron Ritter, grof Strassoldo in Winkler. Ritter je odsekov predsednik. Na to bere dr. Deperis predlog deželnega odbora zastran konečne vredbe deželne kmetijske šole v Gorici in nasvetuje za to zadevo odsek 5 udov. Doljak predlaga, naj se voli za ta odsek 7 udov, kar se je enoglasno sprejelo. Izbrani so v ta odsek: grof Coronini (predsednik), dr. Lavrič, dr. Deperis (poročevalce) Černe, Dottori, Del-Torre in Pagliaruzzi.

Glavar sklène sejo in si pridržuje naznaniti prihodnjo poslancem na dom.

Kranjske gimnazije pa národna ravnopravnost, vladna pristranost pa nemškutarske namere.

La statistique est aussi la science raisonnée de faits.

(Dalje.)

Gledé na poprejšna pojasnila, vsaki gimnaziji posebej pridana, ne bode treba tu obširno razkladati sledečega pregleda. Ta kaže, kako so se slovenski dijaki vseh treh gimnazij skup zadnjih 20 let v določenih dobah ali množili ali zmanjševali.

Vsi slovenski dijaki.

Doba	Število dijakov		Namnoženje	
	prvo leto	zadnje leto	brez-ozirno	%
1851—1860	470	753	282	59.8
1853—1863	428	941	513	119.8
1860—1869	753	695	—58	—7.8
1860—1863	753	941	198	26.2
1863—1869	941	695	—246	—26.1
1851—1869	471	695	224	47.6

Prvih 10 let (1851—1860) se je število slovenskih dijakov še za več kakor polovico pomnožilo namreč za 59.8 %. Prva leta so njihovo število nekoliko tlačili žalostni nasledki viharnege leta 1848, in nekoliko ostrejšje ravnanje z njimi vsled vpeljanega novega učnega načrta. Oni nasledki se izgubé, mladina se s časoma privadi novim tirjatvam in od leta 1853 naprej, ko se je njeno število bilo najbolj skrčilo, je zmerom bolj pogostoma hitela v šolo. V desetletni dobi od 1853—1863 se je število slovenskih učencev bilo razmnožilo brez-ozirno za 513 glav, t. j. za 119.8 odstotkov. Od leta 1863 naprej pa zopet počasi pojema, od 941 glav (1869) t. j. za 26 odstotkov. Kljube tej žalostni pri-

kazni so slovenski učenci tudi zadnje šolsko leto skoraj za polovico bolj pogosto obiskavali gimnazije naše dežele kot so jih leta 1851.

Za peščico nemških učencev tukaj ne bom priobčil enakega posebnega pregleda. Novomeški Nemci (o onih v kranjski gimnaziji se ne da govoriti) niso skoraj za nič predrugačili število ljubljanskih nemških dijakov. Tedaj za razmnoževanje ali pojemanje Nemcev v večletnih dobah naj velja to, kar sem že popred o njih razmeri proti Slovencem v posameznih letih povedal.

Vsi očitni in neočitni dijaki kranjskih gimnazij brez ozira na njih narodnost so se v večletnih dobah množili ali pojemali po sledečem kazalu:

Vsi kranjski dijaki.

Doba	Število dijakov		Namnoženje	
	prvo leto	zadnje leto	brez-ozirno	%
1851—1860	514	882	369	71.7
1853—1860	475	882	407	85.7
1851—1863	513	1015	502	97.8
1853—1863	475	1015	540	114.6
1860—1869	882	790	—92 *)	—10.4
1860—1863	882	1015	—133	—15
1863—1869	1015	490	—225	—22.1
1857—1867	613	790	216	42.7
1857—1863	613	1015	402	65.5
1851—1869	513	790	277	54

*) Pred številni stoječa črtica ima znani pomen zmanjševanja dijakov.

Tudi ta števila se po poprejšnih besedah sama tolmačijo. Le nasprotni odstotki niso tako vsaksebi, kakor bi kdo vsled znanih številnih razmer slovenskih dijakov pričakoval: to pa iz prav naravnega vzroka. Tista leta, ko so slovenski dijaki najbolj narastali, so za Nemce vpisani učenci pojemali in nasproti.

Marsikterege utegne posebno zanimati, ako za nektore večletne dobe primerjamo v odstotkih, kako so se dijaki naših gimnazij namnoževali in kako stanovalci naše dežele.

Namnoženje dijakov od
1851—1863 | 1857—1863 | 1857—1867 | 1851—1869
v odstotkih (%)
97.8 | 65.5 | 42.7 | 54

Namnoženje stanovalcev od
1851—1863 | 1857—1863 | 1857—1867 | 1851—1869
v odstotkih (%)
4.94 | 2.31 | 3.68 | 8.96

Tudi te številne razmere govore same zase. Jako zanimivo bi bilo, narastovanje dijakov gledé na njih narodnost primerjati z narastanjem stanovalcev tudi po narodnosti ločenih. To delo pripuščam čestitemu bralcu In to tem rajše, ker je razupiti nemški profesor naše glavne gimnazije izbrisal belo Ljubljano s črno-rumenegega zemljekaza. Ker je geograf in zgodovinoslovec s profesorsko diplomu mu že moramo verovati, tem več, ker je njegov nemški „grüingliches Wissen“ (kakor vsak trenotek trikrat pove) v resnici infalibel. Ta razupiti učitelj je zadnje binkoštno praznike v pričo zbranih mu bratov Nemcev in nemčonov v starodavnem slovenskem Celji rekel: „Celje je — der äusserste süd-östliche Wachposten deutscher Cultur und Gesittung.“ Velikodušni in dosledni so res naši Nemci: pred leti jim je bila Gorica „die äusserste süd-östliche Grenzmarke deutscher Cultur und Gesittung“, posled Ljubljana eine „deutsche Stadt“, in letos so se že na Štajersko umaknili!

Pregledujmo mladino naših gimnazij še s drugega stališča, namreč s stališča njenega napredka. Dotične številne razmere bodo tudi od te strani jasno kazale, kako nenaravno so naše šole ustrojene. Pričale nam bodo smrtné pregrehe naše c. k. vlade zoper slovenski narod, ker mu sili nemške šole, ker nasproti vsem našim prošnjam in pritožbam zahteva, da se slovenska mladina po gimnazijah podučuje v njej neznanem nemškem jeziku.

Pri sledečih pregledih se bom oziral zmerom le na očitne učence, a ne na privatiste. Učenje in izpitanje neočitnih učencev se mi zdi po večem preveč osebno: tako, da vse skup ni vredno piškavega oreha.

Morebiti me bodo naši učitelji zastran tega zavračali; oni si mislijo svojo, jaz pa svojo. Tudi za posamezna leta ne bom segal celo v začetek pregledane 20letne dobe, ampak le zadnja leta (od 1858 naprej) naj tu posebej navedem. Po napredku so bili dijaki konec znamenovitih let razvrsteni:

v Ljubljani					v Novem mestu					v Kranji				
Leta	Pregled v odstotkih (%)				Leta	Pregled v odstotkih (%)				Leta	Pregled v odstotkih (%)			
	E.	I.	2.	3.		E.	I.	2.	3.		E.	I.	2.	3.
1858	87	12	1	—	1858	96	1	3	—	1863	80	19	1	—
1859	83	17	—	—	1859	85	11	4	—	1864	61	39	—	—
1860	78	22	—	—	1860	75	18	7	—	1865	67	33	—	—
1861	79	20	1	—	1861	78	22	—	—	1866	72	28	—	—
1862	66	30	4	—	1862	74	16	10	—	1867	68	31	1	—
1863	75	23	2	—	1863	78	11	11	—	1868	80	20	—	—
1864	74	25	1	—	1864	79	10	11	—					
1865	73	26	1	—	1865	85	7	8	—					
1866	73	25	2	—	1866	83	7	10	—					
1867	89	10	1	—	1867	83	7	10	—					
1868	90	9	1	—	1868	77	20	3	—					

Do leta 1860 je bil v spričevalih izrazen napredek ljubljanskih gimnazijalcev vse hvale vreden, kajti primeroma jih je dobilo le malo drugi red (2. ali dvojko) ali tretji (trojko: 3) in mnogo jih je opravilo šolo z odliko (E) ali vsaj z dobrim (I) uspehom. Številno resnico teh besedi bi skazal še bolj očitno, ko bi te razmere priobčil tudi za poprejšna leta.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane. — a — [Tomanov prevod.] „Toman je umrl“ je šlo tužno od ust do ust in vsak je pristavil: „sedaj še le občutimo, kaj nam je bil On.“ Iz malega kola naših narodnih voditeljev, utrnola se je najslajnejša zvezda. Po belej Ljubljani vihraje črne zastave in nehote se spominjamo starih pravljic o mestih črno tenčičo prepričenih in o žalostnih prebivalcih čutečih občno nezgodo!

Zjutraj ob 7. uri je gomazéla neštevilna množica po ljubljanskih ulicah do kolodvora. Vsa narodna društva so bile zastopana, celo iz daljne Vipave, Postojne in Planine poslali so Sokoli deputacije z zastavami, skazat zadnjo čast slavnemu mrliču. Dasiravno je neprestano lilo, vendar ploha ni zadrževala narodnega in hvaležnega čuta. Da je pa vreme le nekoliko ugodnejše, bil bi sprevod velikanski, sijajen, kakor se vidi le v mestih, kjer se spremlja na zadnjem potovanju kakvadar. — Več hiš je razobesilo črne zastave in štacune so bile večino zaprte, le gg. Lukman in Winkler nista tega storila. Kaj bi pa tudi reveža počela, ako bi v teh 10 minutah ne prodala za kaka 2 solda rožičev in fig! Et meminisse juvabit.

Truplo rajnega v bogato okinčanej kovanej skrinji, pokrito z venci vseh narodnih društev ljubljanskih in rodoljubov iz Štajerskega, se je sprevodilo skozi blatne slonove ulice in dunajsko cesto do Šiške, od koder so ga spremljale le teputacije vseh društev proti Kamnigoric, v 15 voze, množica pogrebcev pa se vrnila v Ljubljano. Deževalo je curkoma celi dan, kakor bi se nebo samo solzilo zaradi smrti prezgodaj umrlega Toman. Posebno ginljivo je bilo poslovlilo dr. Bleiweis-a od rajnega, in ne le v žarnih očeh krasnega spola, ampak tudi v očeh korenjakov smo videli zaigravati solze.

Po vseh vaseh, koder je bil sprevod, je bilo zvonjenje in povsod je bilo v največjemdežji veliko naroda zbranega.

V Kranji je bil počitek. Mnogo duhovščine je sprevodilo mrliča v glavno cerkev, kjer so ljubljanski Sokoli prevzeli stražo pri mrliču.

Ob 2 popoldne se je sprevodilo trupla do konca mesta in pridružili so se pogrebem čitalničarji in pevci Kranjski, ki so tudi 2 venca z naslovi „Voditelju naroda“ in „pevci pevca“ položili na slavnega mrliča. (Pogreb v Kamnigoric popiše dopisnik „Z Gorenjskega.“ Vredn.)

Z Gorenjskega. — J. P. (Tomanov p

greb.) Tako veličastnega in — kar je veliko več — tako presrčnega in ginljivega pogreba pač še ni doživela gorenjska stran, kakor ga je videla dné 19. t. m., ko so vsej Sloveniji priljubljenega dr. L. Toman pe-ljali k večnemu počitku v Kamnogorico. Od Ljubljane, kamor je prišlo truplo iz Rodavna, do omenjenega trga, rojstvenega kraja rajnega Toman, je bil slavnosten sprevod. Po vseh cerkvah ob véliki cesti in blizo nje so zvonovi mlo oznanovali, da se mrtvaški voz bliža. Ljudje so popuščali delo na podéh in hiteli na cesto. Po dve in še več ur so čakali sprevoda, čudno je prišlo marsikterega, ko je ugledal trugo, kjer počiva srce, ki je tako goreče bilo za slovenske svoje brate, in solze so mu oblile obraz, solze, ki naznanujejo več nego dolgi govori. Ginljivo je bilo videti na desni in levi trume priprostih prebivalcev. Kar je pa moglo z doma, odpeljalo se je v Kamnogorico. Kljub jako deževnemu vremenu — lilo je skoro ves dan — je prihitelo tje veliko naroda; duhovnov je bilo 22 med njimi stare, sive glave, ki so prišli poslednjo čast izkazat vernemu sinu cerkve in ljubljencu naroda slovenskega. Ob šestih popoldne se vzdignejo z narodno, črnim florum tužno ovenčano zastavo učenci in učenke, poslednje v belih oblačilih in s črnimi pasi in čezramniki, potem tržani in duhovniki, vsi s svečami, kake četrt ure mrtvaškemu vozu nasproti. Med petjem in zvonjenjem smo ga peljali v „kotiček miru“, kjer je rajni sam želel počivati; dolga vrsta kočij iz Ljubljane, Kranja, iz družih bližnjih krajev, vrli Sokolci Ljubljanski, pevci Kranjski in množica duhovnega in svetnega stanu iz Radolice in drugod so ga spremili. Pretresljiv je bil prizor, ko se ustavi mrtvaški voz pred rojstveno hišo, ko vzdignejo z njega še krasnejšo s prelepimi venci kar obsipano trugo in sokolci zapoje žalostinko. Svitle solze zaigrajo rodoljubom v očeh in in celo nebo iz za dežnih oblakov se mlo nasmehlja. Vrhunec žalosti pa je dosegel pogreb na pokopališču. Opustite mi popisati te pretužne trenutke, srce mi trgajo! — Z venci obsuti grob v gorenjski Kamnigoric glasno kliče, v srcih tisoč in tisoč domoljubov pa mlo odmeva: Slovenija žaluj, izgubila si enega najzvestejših svojih sinov!

Iz Beograda. 20. avg. [Izv. dop.] Vojska med Francozi in Nemci je tudi pri nas zdaj prvo, kar nas zanima, ker je njen izid, kakor za vso Evropo, važen in odločilen tudi za nas vzhodne Slované, posebno za naše slovanske brate pod turškim jarmom. S kom mi sočutimo, komu zmage želimo? Enemu imed dveh gotovo, ker to je že v človeški naravi, da mora z enim dveh bojujočih se simpatizirati. V politiki pa to simpatijo določuje korist. In kar se tiče koristi, najbližnjega računa, smo mi na videz v protislovju z vami, mi smo bili od kraja za Pruse, proti Napoleonu. Da je nasprotje v političnem mišljenju le na videz obstoječe, to boste sprevideli iz naslednjega. Mi Srbi Prusov ne poznamo, nemških namer ne čutimo, Nemcev se ne dotikamo, od njih nam osobna nevarnost ne proti, kakor vam. Francoska pak, posebno Napoleonova Francoska je bila, in se je posebno v krimski vojski skazala, prijateljico gnjile Turške, ktero mi moramo smrtno sovrašiti. Vsi pravi Turki so zabrinuti sedaj, videči, da Napoleon, njih varstvo, pada. Napoleon nas je branil, pravijo, ne vemo pa ali nas bode Prajska branila. Ko je Francoska, t. j. Napoleon, oglasila rat Pruski, ponudil je sultan Napoleonu svojo pomoč; to se za gotovo ve pri nas. Napoleon te ponudbe ni sprejel, ker se je Rusije bal. Naravno, da so zaradi tega nižji Jugoslovani proti Francozom bili. Pri vsem tem pa dobro spoznavajo, da bode Nemška vražna vsemu Slovanstvu. Zato vročih simpatij, tudi tukaj ni za Nemce, posebno zdaj ne, ko menimo, da je Napoleon padel, in da bode vsaka druga vlada na Francoskem imela bolj človeško orijentalno politiko. Po tem tacem je protislovje na videz no in smo vsi enih misli in upanj. — Turška se zdaj strašno boji, kaj bode, in se na vso moč oborožuje. Do 1. septembra bode, kakor vladni begradski list poroča, imela Turška 250.000 vojakov za boj pripravnih. A kaj to! Tej vojski nasproti je sama Srbija dovolj močna, nračunivši druge narode, ki navdušenja polni komaj čakajo

znamenja. V Bosniji, Hercegovini, Črnigori, Bolgariji čaka Slovan, in kaj je Slovan sedaj, pokazal je lani Bokelj! Na Renu in na francoski zemlji je predigra, konec svetovnega krvavega boja in zarije miru — pride še le!

Naša vlada, koja se v tem času čudno neodložno drži v pitanjih jugoslovanstva, koja ima za tega delj mnogo nasprotnikov med srbsko narodno inteligencijo, misli naš parlament, „narodno skupštino“ sklicati na 26. september t. l. Žalibog moramo pri nastožiti zaradi pomanjkanja inteligencije. V skupščini so navadni seljaki in trgovci, sicer malo res izobraženih mož. Za narodno svobodo vse vneto, a kar se začetnega dejanja tiče je skupščina vladna. To bode s časom bolje, ker za šole se od vlade mnogo dela in mnogo stori. Sicer pa je vlada, in mora biti vseskozi narodna.

Politični razgled.

Po krvavih bitvah okolo Metza, o kterih smo zadnjič poročali, nido zdaj nobenega novega boja. Časopisi zdaj le natančnosti ugibljejo in pripovedujejo, ktere pa niso vselej zanesljive. Prusi pod kronprincem marširajo čedalje globlje v francosko deželo. Telegrami pripovedujejo, da kamor pruska armada pride, najde vse opustošeno, po vaseh so sami starci in ženske. Mlado moštvo gre v vojake, in živež je poskrit. — Na Nemškem se navdušenje zavoljo zmagalo polega, ko se čuje o strašnih izgubah. V dveh dneh 100.000 mož padlo! in morda še več. Pruski kralj piše svoji ženi: „strah me je vprašati koliko je mrtvih.“ — Posebno pruska garda je trpela. Dva regimenta pruskih dragonarjev sta bila (kakor pruski listi sami povedó) pri Gravelott-i do zadnjega moža posekana. Od enega drugega celega gardnega regimenta je ostalo samó 90 mož živih, itd. — Pri vsem tem pa pruski časopisi pišejo: „Pa prišli bodo še vroči boji in vroči dnovi, še več mož bo kri prelilo, ker Francozje niso poguma izgubili v vsej svoji nesreči.“ Koliko mater in nevestjoka zdaj že, koliko jih bo še jokalo! — Nemci oblegajo in streljajo na trdnjavo Štrasburg, koja se pa hrabro brani in s svojega obzidja strele iz mnogih kanonov na oblegovalce vrača.

Kako daleč je že prišla zadnje dni glavna pruska armada preko Metza v notranjo Francosko, se ne ve Metz leži okolo 10 milj od meje, četrtino pota do Pariza, kamor bi kronprinc prišel v 8 dneh, ako ne najde upora. Mogoče je, da se mu pri Würthu tepeni maršal Mac-Mahon nasproti ne vrže, o kterem nekaj časa ni slišati kje je, kteri je pa gotovo že novo vojsko zbral.

V Parizu se vedno z večo naglostjo in večim pogumom delajo priprave za brambo proti Prusom, ako pridejo pred Pariz. Živeža in orožja imajo baje že dovolj skupaj. Narodna straža se vadi v orožji in vse misli samo na boj s sovražnikom. Otroci in ženske zapuščajo Pariz. General Trochu v svojem oklicu na Parižane cesarja in cesarico še ne imenuje, temuč naj narod sam vzame skrb za se v roke. — Palikao je v zbornici rekel, da je 19. avg. od Bazaine-a dobil dobra sporočila, da jih pa ne more povedati. Ta poročila dokazujejo, pravi, da Bazaine ni svojega zaupanja in poguma izgubil.

Deželni zbori so kakor vselej tudi zdaj nemškim centralistom trn v peti, ker kažejo jasno, kako na lažnjivi podlogi je sedanji avstrijski ustroj zidan. Na tirolskem 29 poslancev (večina) ni hotelo brez-pogojno predpisane prisege storiti, temuč hotelo obljubiti samó toliko zvestobo ustavi, kolikor jim pripušča vest in držanje zagotovljenih pravic Tirolske. Deželni poglavar te obljube ni sprejel, torej deželni zbor ni še redno začel. — Na zgornjem Avstrijskem so liberalci pri verifikacije vrgli pet klerikalnih poslancev, zato so vsi konservativci zapustili zbor; ne ve se, če za zmerom. — V Bukovini je nam federalistom prirastel energičen zaveznik. Rumunska večina izreka, da se hoče ustave samó toliko držati, kolikor deželna pravice in samouprave ne podira. — Na moravskem Čehov ni še nazočil; tam se bode adresa

delala še le po končanih volitvah na Českem. — O deželni zborih, v katerih so Slovenci zastopani poročamo obširno na drugem mestu.

Razne stvari.

* (Volitev v državni zbor.) Štajerski narodni in konservativni poslanci bodo le s protestom in pogojno volili v državni zbor — tako menda tudi kranjski, ki poleg tega sklenejo resolucijo o „Sloveniji“ ali jo vsaj omenijo v adresi na cesarja.

* (Smrt volovskega tatu.) Predzadnji petek je nek graničar iz Komarincev šel prek Save, da bi volil kralj. V Preloščici ukrade bogatemu gospodarju 4 lepe voli. Gospodar zapazi tatvino in teče za tatom, kterega doide, voli mu vzame in ga — kakor „Zatočnik“ pravi — „čestito“ pretepe. V koruzi blizu savskega brega leži tako razbit, da ne more dalje. Dva serežana najdetata volovskega tatu tam in najbrž ga hočeta še bolj opiliti. Ranjeni ni mogel drugam nego v — Savo, ktere oblečen in razbit ne more preplavati ter utone. Zadnji četrtek so ga izlekli mrtvega iz vode. Poslana je komisija na mesto, ki bode stvar preiskala.

* (Čitalnica v Boljuncu) vabi vse svoje ude dne 8. sept. ob 5. uri popoldne se vdeležiti volitve novega odbora, ker dosedajni je bil le začasen.

* (Vranska narodna čitalnica) je izlet 20. avgusta t. l. v Braslovče na en pozeje odločeni den preložila.

* (Iz Kamnika.) V nedeljo, dne 28. avgusta bode v naši čitalnici beseda z govorom, petjem in glediščno igro: „Veseli dan“, ali „Matiček se ženi“. Vljudo vabimo vse društvenike in druge rodoljube, da se v obilnim številu udeležijo.

* (Društvo „Trdnjava“) bi bilo vsled mnogih stroškov že v hude stiske došlo, ko ne bi štel med svojimi udi radodarnih mecenatov. Med temi je v prvi vrsti g. dr. Pavlič. Njemu in vsem, ki so blagodušno podpirali podvzeta našega društva izreka srčno hvalo.

* (Rojanska čitalnica) napravi nedeljo 28. t. m. glavni zbor. Pri tej priliki se bodo volili odborniki in prvosednik; tajnik in denarničar predložita račun za leto. Vse ude vabi k zboru odbor.

Poslano.

Gospodu dopisniku iz Gorice v št. 33 Novic.

Dovolite čast. gospod dopisnik, da Vas zavrnem gledé nekterih Vaših opazek na resnico.

V odboru, ki je bil vsled nagiba italijanske stranke delj časa in ne še le dva ali tri dni pred volitvami slovenskega velikega posestva ustanovil, se je pač tudi o Attems-u, Bosizio-tu in Tacco-u kaj omenilo, ali za kandidate jih ni nobena stranka ni dva ni osem dni pred volitvijo postavila. To je istina. Vse drugo, kar o tem čenčate, n. pr.: „Kaj ko bi se mu bilo pridružilo . . . ? Kaj ko bi se bil združil s Štr . . . to so gole in prazne kombinacije, kakor že oblika kaže in ne dokazujejo — prav nič?

Kako je Faganel v zbor prišel? S pošteno večino glasov, ali z večino poštenih glasov ali z glasovi poštene večine — kar pa ne izključuje, da bi bila tudi manjšina poštena; sicer se mu je v resnici skoro tako primerilo, kakor Ponciju Pilatu. Tega je postavila sveta cerkev v Kredo, Faganela pa svete cerkve služabniki, narodni duhovniki, na poslanski stol, (ker njih glasovi so za-nj odločili) in zato jim gre vsa čast, ker so poštenemu in rodoljubnemu kmetu prednost dali pred tujim c. kr. uradnikom.

Da sem o Vašem očitani: „Soča je pustila Tonkli-a pasti“ — molčal, je res in molčal sem previdno, kakor bi se tudi Vam bolje spodobilo, da bi o tej reči ne pisarili. Ker me pa silite, Vam jasno in razločno povem: Soča ni pustila Tonkli-a nikdar pasti, ampak bila mu je do zadnjega trenutka skoro edina prijateljica. Ako želite dokazov, natančnih

dokazov, Vam lahko postrežeta gospoda predsednik in tajnik Soče.

Dovolite gospod dopisnik, da Vas vprašam, ali ste mar Vi kot priča podpisali kompromis med Sočo in gosp. Černetom, vsled kterega je imela Soča T-evo izvolitev v svojih rokah? . . . In če niste, zakaj raznašate, tako lastne domišljije po svetu? Je-li to pošteno? Gotovo ne! Še grši Vas značuje pa to, da psujete javno sè slavnimi ničlami može, ktere je ljudstvo, in sicer bolj inteligentno ljudstvo naše dežele sè svojim zaupanjem počastilo. S tem javno dokazujete, da le iz gole strasti slepo okoli sebe mahate, in zarad tega Vam je kristjansko prisanešiti, ker strasten človek navadno ne ve, kaj dela; ne tako pa „Novicam“, ki sicer za kmete namenjene, ki puste v lastnih predalih dež. poslance zaničevati, menda prav za to, ker so kmetje ali posestniki.

Menda pa ste opazko o Tonkli-u le zarad tega ponovili, da bi se priobčilo, zakaj da je on padel, ali vsaj kateri razlogi so se na dan volitve proti njemu navajali. Tega veselja Vam ne storim, ker je reč preveč delikatna in ker mi visoko spoštovanje do gosp. T-a tega ne dopušča.

Osupnila Vas je moja opazka med oklepami? Jaz Vas prav rad rešim tega osupnenja: Z Marušičevo kandidaturo se je bila vlada že pri volitvah za Goriško okolico zadosti spekla, zato se jej ni toliko za-nj mudilo pri volitvah velikih posestnikov, ker druga blamaža je navadno hujša od prve.

Le vzemite besedo „ljudski zapeljivci“ na znanje, kolikor hočete, v naših očeh ostane vendar vsakdo zapeljivec, kdor spodbuja volivce, naj volijo tujce in odvisne vladne služabnike za svoje deželne poslance, ker taki možje so se le prav redko kedaj na korist ljudstva obnesli.

V šestem listu leta 1867 je ranjca „Domovina“ tako-le poročala o tedajšnjih volitvah slov. velicega posestva: „Grofa Attemsa (Goričana, Neslovenca) je bila nasvetovala D. za to, da bi se bili Slovenci prikupili

mestnim volilcem sosebno aristokraciji (ktera je tudi res za-nj glasovala) in da bi nam meščanje za 2 naših glasovali). Toda Goriški liberalci so ta pot nekaj prav nepričakovano storili: glasovali so vsi (kolikor jih je bilo prišlo) za — tri Slovence. Veseli vzamemo to na znanje, ter zarezemo si je na rož za prihodnje volitve, če nam jih Bog da čakati.“ „Domovina“ jih hvala Bogu ni čakala — pa veliko njene stranke je ostalo, ki bi se morali še dobro spominjati tedajšnjega izida volitev, ki so pa pri vsem tem vladne kandidate in med temi zopet enega Italijana podpirali. Take može imenujem jaz rako poteže. Namesto da bi na spoznani pravi poti pogumno naprej postopali, se bojazljivo umikajo in vlečejo še druge za seboj — ter s tem slovensko stranko brez potrebe le še bolj slabijo. Ako bi bili ti možje namesto z vlado, sè Sočo a'li sploh z narodno stranko potegnili — ni Vam bilo treba zdaj nobenemu T-evega propada očitati; kajti združenim našim močem ni se bilo potem bati niti mogočnega „ciklopa“ niti „gimnastike“ niti vladnih priliznjencev, s kterimi ste se bili žali Bog tudi Vi čast. gosp. dopisnik in Vaši tovariši zvezali.

In s tem končamo od svoje strani nevšečni preprič o volitvah, kterega ste prav brez vse potrebe z neresničnimi in sovražljivimi poročili še po končanih volitvah naprej netli. Če Vam je kaj mar za slogo in za blagor naše domovine, rabite rajše zmožno svoj pero v podporo novih poslancev, namesto da kalite ljudsko zaupanje do njih in sejete nepotrebne razdražbe.

Dopisnik iz goriške okolice.

Dunajska borsa 24. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	55 fl.	—	kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. . .	—	—	—
Enotni drž. dolg v srebru . . .	64	50	—
1860 drž. posojilo . . .	90	20	—
Akcije narod. banke . . .	681	—	—
Kreditne akcije . . .	242	75	—
London . . .	126	50	—
Srebro . . .	124	—	—
Napol . . .	10	9	—

Prva javna viša

Trgovinska šola

na Dunaji, Praterstrasse 32.

Tisti učenci, ki to šolo dovrše, imajo prednost, da smejo v armado stopiti kot enoletni prostovoljci, brez da bi se morali podvreči prostovoljski izkušnji.

Vpisati se more od 26. septembra dalje.

Učenje se začne z začetkom oktobra. Druzega oktobra se začne pripravljavni kurs za praktično službo pri železnici in telegrafstvu.

Letna poročila se dobe od direkcije in po vsaki knjgotrznici.

Karl Porges,
direktor.

(1)

(8)

C. k. priv.

V 5 minutah bele zobe.

Od dunajskega zdravniškega svetovalstva preskušena „vilna zobna pasta“ („elfen-zahn-pasta“) vsled svojih protigilobnih in protikurdejskih (antiskorbutnih) lastnosti neskončno dobrodejno in zdravilno vpljiva tudi na zobno meso in na vse tvorine ust, tako da so vsacemu, kdor jo rabi, seveda nepotrebne vse zdravniške ustne vode, paste in štupe.

Rumeni in črni zobje postanejo pri prvi porabi te paste v petih minutah pod polnim poroštvo beli ko sneg, ker se ž njo odpravi tudi najdebelejša veštanjska skorja.

En karton s podukom velja 1 gl. 80 kr. a. v. ali 1 tolar v srebru.

Da se izogne ponarejevanju, stoji na vsakem kartonu moj podpis.

Kupčijska zaloga

Traugott Feitel-na

Kärntner-Ring Nr. 2 na Dunaji.

Naznanilo.

Kdor želi zgubljeno prebavnost zopet doseči, naj se posluži brez odloga

Bernhardovega liquera

iz planinskih zelišč (Alpenkräuter-Liquer).

Ta od najizvedenejših zdravnikov priporočeni lek proti prebavni moti se dobi v zalogi lekarja Wallrand Ottmar Bernhard-a v Saleburgi in Minihovem, kakor tudi pri

Francetu Waide-u, trgovcu na Vranskem

sklenica s podukom po 70 kr. a. v.

(4)